

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/40/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5111234707
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yveta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5111234707.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: J. L., nar. XX.X.XXXX, bytom P. P. č. XXX, proti odporcovi: E. L., nar. XX.X.XXXX, bytom B., G. č. X, zastúpený advokátkou Mgr. Silviou Podúšelovou, so sídlom B., Ul. K. č. XX, o zvýšenie výživného, v konaní o odvolaní navrhovateľa a odporcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 9P/93/2011-166 zo dňa 6. mája 2013v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 9P/93/2011-302 zo dňa 28. februára 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 9P/93/2011-166 zo dňa 6. mája 2013 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 9P/93/2011-302 zo dňa 28. februára 2014 vo výroku o určení výživného, o nedoplatku na výživnom a o trovách konania zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 9P/93/2011-166 zo dňa 6. mája 2013 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 9P/93/2011-302 zo dňa 28. februára 2014 vo výroku o čiastočnom zastavení konania potvrdzuje.

Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 9P/93/2011-166 zo dňa 6. mája 2013 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 9P/93/2011-302 zo dňa 28. februára 2014ostáva vo výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšnej časti nedotknutý.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutými rozsudkami (pozn. aj napriek evidencii na odvolacom súde pod dvomi spisovými značkami posúdil tieto krajský súd ako jednotné rozhodnutie, keďže dopĺňací rozsudok tvorí nedielny celok so skôr vydaným rozhodnutím, preto sa v ďalšom texte uvádza len „rozsudok“) uložil odporcovi (v rozhodnutí sa nesprávne uvádza pojem „otec“ vo všetkých tvaroch) podľa § 62, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 Zákona o rodine povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa (vo výroku sa nesprávne uvádza pojem „dospelý syn“ vo všetkých tvaroch) sumou 100,- Eur mesačne od 1.10.2011 do 31.12.2011 a sumou 140,- Eur, ktoré je odporca povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa. Nedoplatok na výživnom za obdobie od 1.10.2011 do 30.4.2013 vo výške 2.540,- Eur okresný súd povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach vo výške 20,- Eur splatných spolu s bežným výživným k rukám navrhovateľa, pod následkom straty výhody splátok. Konanie o návrhu navrhovateľa na určenie výživného v sume 100,- Eur mesačne od 26.10.2011 podľa § 96 O.s.p. zastavil. Návrh vo zvyšnej časti zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že návrh na začatie konania posúdil ako návrh na určenie výživného, pretože vyživovacia povinnosť otca v roku 2010 zanikla - navrhovateľ sa prestal pripravovať na budúce povolanie a opätovne vznikla nástupom navrhovateľa na vysokú školu. Preto súd nerozhodol o zvýšení výživného pôvodne určeného rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 29.4.1998 sp. zn. P 54/1991. Priemerné mesačné výdavky navrhovateľa sú podľa jeho vyjadrenia približne 260,- Eur. Príjem odporcu sa od podania návrhu do 28.2.2013 pohyboval od 625,- Eur do 882,- Eur a príjem matky navrhovateľa predstavoval 616,- Eur až 1.322,- Eur. Odporca sa znovu oženil a má jedného

nezaopatreného dospelého syna. Odporcovi bolo vyplatené trojmesačné odstupné - za mesiace marec až máj 2013 a v súčasnosti poberá dávku v nezamestnanosti približne v sume 540,- Eur mesačne. Súd prvého stupňa vychádzal pri určení výšky výživného zo všeobecných kritérií, a to: odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa, schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodičov, právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni každého rodiča, zároveň prihliadol na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Súd prvého stupňa zdôraznil, že odporca je síce v súčasnosti nezamestnaný, avšak má príjem nielen z vyplateného odstupného, ale aj z dávok v nezamestnanosti. Okrem toho, vzhľadom na svoje vzdelanie a prax je povinný si aktívne hľadať novú vhodnú prácu, aby si mohol predovšetkým plniť svoje zákonné vyživovacie povinnosti. Aj keď odporca predložil súdu lekárske správy, z nich nevyplýva jeho prípadná znížená pracovná schopnosť. V súčasnosti býva navrhovateľ u matky, ktorá sa o neho aj stará, pričom uhrádza jeho oprávnené náklady a odporca je povinný sa na nich reálne podieľať. Okresný súd určil výživné za obdobie od 1.10.2011 do 31.12.2011 na sumu 100,- Eur mesačne, pretože odporca bol v tomto období práceneschopný a poberal len nemocenské dávky, a od 1.1.2012 na sumu 140,- Eur mesačne, pretože odporca už od 1.1.2012 nebol práceneschopný a poberal mzdu do 28.2.2013, bolo mu vyplatené odstupné za 3 mesiace, resp. dávka v nezamestnanosti. Súd zohľadnil aj vyživovaciu povinnosť odporcu voči dospelému synovi z druhého manželstva. Okresný súd poukázal aj na to, že podľa vyjadrenia odporcu vynaloží na stravu 270,- Eur mesačne, teda si musí byť vedomý aj reálnych nákladov na stravu, ktoré má navrhovateľ. Podľa názoru súdu by formálne prichádzalo do úvahy určenie výživného najskôr od 26.10.2011 (deň podania návrhu na súd), avšak berúc do úvahy účel konania určil výživné od 1.10.2011, pričom takýto postup nepovažoval za priznanie výživného späťne tak, ako to má na mysli ustanovenie § 77 ods. 1 Zákona o rodine. Súd takto sledoval úpravu výživného za celý mesiac október 2011 bez potreby vypočítavania pomernej časti zvýšeného výživného za mesiac október 2011. Iný výklad spomínaného ustanovenia zákona považoval za formalistický.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, ktorý sa domáhal jeho zrušenia, príp. zmeny a určenia výživného v minimálnej výške. Poukázal na to, že navrhovateľ žije spolu s matkou v rodinnom dome, kde býva aj jeho dospelá sestra s manželom a dieťaťom. Na úhradách spojených s užívaním domu, ako je plyn, voda, elektrina a iné náklady sa musia teda podieľať dve rodiny. Väčšiu časť nákladov by pritom mala znášať rodina navrhovateľovej sestry, nakoľko sa jedná o trojčlennú rodinu s dieťaťom a dá sa preto predpokladať, že minú viac energií ako navrhovateľ s jeho matkou. Priemerný mesačný príjem odporcu za obdobie rokov 2011 a 2012 predstavoval 689,55 Eur, t. j. o 55,- Eur menej, než bol priemerný čistý príjem matky. Okrem skutočnosti, že odporca má nižší príjem ako matka navrhovateľa, má ešte stále vyživovaciu povinnosť aj voči svojmu druhému synovi E. L. nar., ktorý je žiakom druhej triedy Strednej odbornej školy stavebnej v Žiline. Aktuálne je odporca nezamestnaný, poberá len dávku v nezamestnanosti v sume 544,50 Eur, a to len do augusta 2013. Aj napriek vynaloženému úsiliu sa mu nepodarilo nájsť si novú prácu. Okresnému súdu boli dokonca predložené aj žiadosti o prijatie do zamestnania, o ktoré sa odporca uchádzal. V podrobnostiach poukázal na jednotlivé mesačné výdavky, ako aj na fakt, že jeho manželka pracuje ako upratovačka s priemerným mesačným príjmom v sume 352,67 Eur. Ak okresný súd v rozsudku poukazoval na vysokú sumu na jeho stravovanie (270,- Eur), išlo o prostriedky, ktoré odvolateľ vynakladá na stravovanie spolu s manželkou. Finančná situácia matky navrhovateľa je lepšia, preto by sa mala podieľať na úhrade nákladov odporcu vo väčšej miere. Odvolateľ mal tiež za to, že navrhovateľ je zdravý dospelý muž, a preto by sa mal tiež podieľať na úhrade svojich potrieb. Je celkom bežné a plne v súlade s morálkou, že študenti vysokej školy si popri štúdiu privyrábajú, prípadne chodia aspoň na brigády, aby pokryli výdaje, ktorých úhradu je už nemorálne požadovať výlučne od rodičov. Ďalej poukázal na fakt, že navrhovateľ bol z dôvodu neuspokojivých študijných výsledkov vylúčený zo štúdia. Okresný súd vôbec nezohľadnil práve fakt, že navrhovateľ vlastným pričinením presiahol štandardnú dĺžku štúdia. Odporca tiež nesúhlasil s neprímeranými výdavkami navrhovateľa na oblečenie a obuv, na ktorých úhrade sa nemieni podieľať z dôvodu zjavného nepomeru týchto výdavkov k jeho životnej úrovni. Pokiaľ životná úroveň rodičov je nízka a nemajú možnosť ju zvyšovať, je nevyhnutné obmedziť nároky detí a prispôbiť ich takejto životnej úrovni rodičov. Zákon v žiadnom zo svojich ustanovení nestanovuje totiž rodičom povinnosť zvyšovať životnú úroveň detí.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporcu vyjadril nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie aj navrhovateľ, ktorý považoval výrok o čiastočnom zastavení konania za nezrozumiteľný, keďže sa ním poprel výrok rozhodnutia o určení

výživného. Poznamenal tiež, že tu nie je zrejmy počiatok plnenia vyživovacej povinnosti odporcu. Splátky nedoplatku na výživnom považoval za neprimerané, keďže takto bude odporca platiť svoj dlh 10 rokov.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že sa mu podarilo zamestnať sa, jeho priemerný mesačný príjem dosahuje sumu 460,- Eur mesačne. Priemerný príjem jeho manželky predstavoval v roku 2013 sumu 387,- Eur. Po úhrade všetkých nevyhnutných výdavkov mu ostáva suma 100,- Eur mesačne. Nie je preto v jeho možnostiach platiť na výživu navrhovateľa sumu 140,- Eur mesačne. Dobrovoľne aktuálne platiť výživné navrhovateľovi 50,- Eur mesačne.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. toto rozhodnutie vo výroku o určení výživného, o nedoplatku na výživnom a vo výroku o trovách konania v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bolo konanie o návrhu na určenie výživného v sume 100,- Eur mesačne od 26.10.2011 zastavené, podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Vo výroku o zamietnutí návrhu vo vyššej časti ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O.s.p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkovi konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ súd náležite neodôvodní svoje rozhodnutie, osobitne také, ktorým ukladá nejakú povinnosť, odníme účastníkovi konania právo konať pred súdom, čo je jeden z dôvodov pre zrušenie rozhodnutia v odvolacom konaní (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedeného vyplýva, že súd je povinný pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí dodržať základné obsahové požiadavky formulované v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. Odôvodnenie je koncipované tak, aby jasne, stručne a zrozumiteľne v sebe zahrnulo všetky náležitosti uvedeného zákonného ustanovenia - vymedzenie predmetu konania, dôkaznej situácie a jej právne posúdenie. Súd je pri formulovaní odôvodnenia rozhodnutia viazaný predovšetkým požiadavkou stručnosti, presnosti, ako aj základnými princípmi logického myslenia.

V prvom rade sa žiada poznamenať, že predmetom návrhu na začatie konania bolo zvýšenie výživného na plnoleté dieťa. Uvedené konanie je jednoznačne konaním návrhovým a sporovým; uplatnia sa na neho všetky princípy platné pre kontradiktórne konania, kde je vždy na navrhovateľovi, aby preukázal tvrdený nárok. Iniciatíva súdu v dokazovaní je možná len pri aplikácii ustanovenia § 120 ods. 1 tretia veta O.s.p., ktoré treba vykladať prísne reštriktívne. Vykonanie dôkazu nenavrhnutého účastníkom tak prichádza do úvahy iba v prípade, ak bez tohto ďalšieho dokazovania nemožno rozhodnúť vo veci samej. V zmysle uvedeného potom nemožno použiť predpisy, pravidlá a princípy typické pre konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa. V konaní o výživnom na plnoleté dieťa vystupujú ako účastníci navrhovateľ a odporca (resp. žalobca a žalovaný), títo sú štandardnými sporovými stranami, ktoré sú povinné podľa § 120 ods. 1 veta prvá O.s.p. označiť dôkazy na podporu ich tvrdení. Rozhodnutie o náhrade trov konania nemôže vychádzať z ustanovenia § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. týkajúceho sa konaní, ktoré možno začať bez návrhu. Súd v takejto veci nemôže nijako riešiť otázku starostlivosti o „dospelé dieťa“, keďže potreba osobnej opatery končí dovŕšením plnoletosti dieťaťa, ani ex offo rozširovať rozsah uplatneného nároku.

Z obsahu spisu a napadnutého rozsudku je zjavné, že okresný súd zo spomínaných princípov sporového konania nevychádzal, v rozsudku poukázal na to, že „právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov voči maloletým deťom nie je postavená na tzv. objektivizácii výživného...“, dokonca sa zaoberal otázkou osobnej starostlivosti o odporcu. V rozsudku nenáležite používal pojmy ako „dospelý syn“, „otec“, či „matka“, ktorá ani nebola účastníčkou konania. Nesprávny prístup súdu k obsahu podanej žaloby sa prejavil pri rozhodovaní o náhrade trov konania, keď za použitia § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. bolo rozhodnuté, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Osobitne odvolací súd akcentuje nesprávny postup okresného súdu pri určení počiatku plnenia vyživovacej povinnosti, ktorý bol stanovený dokonca na čas pred podaním návrhu na začatie konania s odôvodnením, že iný výklad by bol „formalistický“. Úvaha súdu v tomto smere odporovala zneniu § 77 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré umožňuje priznať plnoletému dieťaťu výživné len odo dňa začatia súdneho konania. Súd prvého stupňa navyše v rozpore s princípom rovnosti účastníkov konania vykonával ex offio dokazovanie, ktorý postup posúdil odvolací súd za vážne porušujúci elementárne zásady sporového konania.

Ďalej považoval druhostupňový súd za nevyhnutné zaoberať sa podstatou právnej úpravy dopadajúcej na predmetný spor.

Zákon o rodine (§ 62 a nasl.) upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného rodičov k deťom. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Podľa súdnej praxe pre určenie výšky výživného k dieťaťu sú rozhodujúce reálne zárobkové schopnosti a možnosti povinného rodiča, ktoré sú dané jeho subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, zdravotným stavom, vzdelaním, pracovnými skúsenosťami), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä existenciou pracovných príležitostí primeraných vlastnostiam povinného rodiča. Na stanovenie výšky výživného je potrebné skúmať majetkové pomery, životnú úroveň, počet iných vyživovacích povinností povinného rodiča. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Pri posudzovaní výšky výživného na dieťa vychádza súd z príjmov a výdavkov povinného rodiča, ako aj nákladov na výživu tohto dieťaťa. Výdavky na výživné majú vždy prednosť pred ostatnými výdavkami. V zásade platí, že dieťa sa má podieľať na životnej úrovni svojich rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine). Príjmy a výdavky povinných osôb, ako aj náklady na výživu dieťaťa musia byť v konaní spoľahlivo preukázané, pričom súd pri posudzovaní jednotlivých tvrdení účastníkov konania, a tomu zodpovedajúcich dôkazov postupuje podľa svojej úvahy a každý dôkaz hodnotí jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

Výživné stanovuje súd podľa stavu, ktorý tu bol v čase rozhodovania. Po rozhodnutí môže dôjsť k zmene odôvodnených potrieb oprávneného (napríklad v súvislosti s pribúdajúcim vekom, začínajúcou školskou dochádzkou, prípravou na budúce povolanie atď.), môže nastať i zmena v možnostiach a schopnostiach povinného (napríklad v dôsledku zmeny zárobku, pribudnutia vyživovacej povinnosti atď.). Ak sa tak stane, je možné previesť novú úpravu výšky výživného, a to buď jeho zvýšením alebo znížením, alebo dokonca zrušením vyživovacej povinnosti. Zmena rozsudku v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine je prípustná od doby, kedy došlo k zmene pomerov. Zmena pomerov sa musí týkať skutočností, na ktorých bolo založené predchádzajúce rozhodnutie o rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu.

Teleológia § 62 ods. 1 Zákona o rodine je zásadne postavená na myšlienke človeka plne zodpovedného za svoj osud. Od okamihu nadobudnutia schopnosti samé sa živiť má dieťa svoje príjmové pomery objektívne vo svojich rukách, je „strojom svojho šťastia“. Záleží spravidla len na ňom (na jeho usilovnosti a pod.), v akých majetkových pomeroch bude žiť, pokiaľ v tomto ohľade nebude aktívne, negatívne dôsledky si poniesie samé. Zmyslom a účelom teda je, že pokiaľ je dieťa už objektívne schopné si samé svoje potreby uspokojovať, bolo by nespravodlivé pričítať jeho eventuálnu pasivitu v tejto sfére na ťarchu jeho rodičov v tom zmysle, že by rodičia boli povinní naďalej svoje dieťa živiť. Súd skúma, či je oprávnená požiadavka na zrušenie vyživovacej povinnosti, prípadne či nedochádza k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja k práci (nezáujem sa zamestnať hoci aj na čiastočný úväzok alebo prijať brigádnickú prácu). Pri rozhodovaní o zrušení výživného (vyživovacej povinnosti) súd berie do úvahy aj kritérium dobrých mravov, avšak iba v prípade plnoletých detí.

Prax súdov v súvislosti so zánikom (zrušením) výživného vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť sú dané podmienky ukončením jedného štúdia toho istého stupňa a z

tohto hľadiska nepovažovala za relevantné napríklad ďalšie štúdium na vysokej škole, ktoré nie je riadnym pokračovaním v štúdiu. Dieťa totiž môže získať ukončením jedného štúdia predpoklady na výkon povolania. Je však nepochybné, že je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu. Treba brať do úvahy situáciu na trhu práce, existenciu širšieho okruhu foriem štúdia, vzdelávacích inštitútov, dopĺňania jazykových znalostí potrebných pre možnosť realizácie získaného vzdelania, diaľkové štúdium, rekvalifikáciu, nadstavbu, zahraničné stáže, potrebu zvyšovania kvalifikácie. Pri hodnotení otázky prípravy na budúce povolanie je nutné skúmať aj prípadné zavinené a bezdôvodné prerušenie štúdia, ktoré sa tak nadmerne predlžuje; tento stav nemôže ísť na ťarchu povinného rodiča, ktorý by tak vynakladal prostriedky v neobmedzenom čase len z dôvodu pasívneho prístupu dieťaťa k svojej budúcnosti.

Z obsahu vykonaného dokazovania vyplynulo, že navrhovateľ začal študovať na vysokej škole, pričom svoje štúdium prerušil („pretože nespravil jeden predmet“) na obdobie jedného roka a následne zasa pokračoval vo vzdelávaní. Prerušenie prípravy na povolanie bolo pre posúdenie otázky výšky a trvania vyživovacej povinnosti podstatné. Okresný súd však v tomto smere nevenoval dostatočnú pozornosť tomu, či tu existovali objektívne príčiny pre prekročenie dĺžky štúdia, ktoré by oprávňovali navrhovateľa aj pri dlhšej príprave na povolanie žiadať od svojho otca - odporcu úhradu nákladov s tým spojených. V zásade (pri neexistencii osobitných okolností) treba vychádzať z premisy, že dieťaťu treba umožniť absolvovať vzdelávanie, aby sa zodpovedne pripravilo na svoj ďalší samostatný život; uvedená príprava trvá istý čas určený vzdelávacou inštitúciou, počas ktorého je rodič povinný podieľať sa v rámci svojich možností na úhrade výdavkov dieťaťa. Po zavinenom prekročení tohto času spravidla musí dieťa uhrádzať náklady na štúdium z vlastných prostriedkov.

K úvahám vyjadreným v napadnutom rozhodnutí krajský súd ešte poukazuje na nesprávny prístup súdu prvého stupňa, ktorý vyhodnotil návrh na zvýšenie výživného ako „návrh na určenie výživného“ s odôvodnením, že po prerušení štúdia došlo k zániku vyživovacej povinnosti a následne po opätovnom nástupe do školy k jej vzniku. S týmto postupom sa krajský súd nestotožnil. V priebehu života dieťaťa totiž nastávajú rôzne okolnosti, ktoré majú za následok zvyšovanie, či znižovanie vyživovacej povinnosti dieťaťa. Ako bolo uvedené vyššie, schopnosť dieťaťa samostatne sa živiť vzniká ukončením štúdia jedného stupňa a nepokračovanie v ďalšom vzdelávaní; táto schopnosť vzniká podľa názoru odvolacieho súdu aj v prípade predčasného ukončenia štúdia bez ďalšieho záujmu dokončiť či doplniť si vzdelanie. Ak však má dieťa záujem po predčasnom ukončení alebo prerušení štúdia toto dokončiť, javí sa byť spravodlivým považovať vyživovaciu povinnosť za nezaniknutú (hoci jej výška v čase prerušenia štúdia nemôže dosahovať sumu platenú počas štúdia). Obdobie platenia výživného však treba v zmysle už formulovaného názoru krajského súdu limitovať obdobím štandardnej dĺžky štúdia počítanej odo dňa nástupu do jeho prvého ročníka. Na základe uvedeného je potom nevyhnutné pri prípadnom vyhovení návrhu vyjadriť vo výroku rozsudku, ako aj v jeho odôvodnení väzbu k skoršiemu rozhodnutiu o výživnom.

Pre úplnosť treba tiež dodať, že v prípade rozhodnutia splniť povinnosť v splátkach musí súd brať na zreteľ aj primeranosť splátky vo vzťahu k dlžnej sume. Okresný súd uložil odporcovi povinnosť splácať nedoplatok na výživnom v sume 2.540,- Eur po 20,- Eur mesačne, čo je zjavne neprimerané a neodôvodnene zvýhodňujúce odporcu. K pochybeniu došlo aj pri formulácii výroku o určení výživného, kde súd opomenul stanoviť počiatok plnenia výživného v sume 140,- Eur mesačne (hoci tento dátum vyplýva z odôvodnenia).

Ak sa súd prvého stupňa dostatočne nevysporiadal s právnou stránkou veci a rozsudok riadne neodôvodnil, potom si taký súd nesplnil ústavne a zákonom vymedzenú povinnosť garantovať účastníkovi konania obsah základného práva na súdnu ochranu, právo na spravodlivú ochranu jeho práv a oprávnených záujmov. Takýto komplexne chybný postup súdu prvého stupňa by nemal naprávať súd vyššieho stupňa, ktorý je spravidla určený na to, aby správne vykladal a aplikoval právo v opravných konaniach. Účelom fungovania opravného súdu je na kvalitatívne vyššej úrovni, na základe opravných prostriedkov preskúmať, či sa na súde prvého stupňa dosiahol účel Občianskeho súdneho poriadku vyjadrený v § 1 v spojitosti s čl. 46 a nasl. Ústavy, a nie nahrádzať podstatné pochybenia v postupe prvostupňového súdu. Z tohto dôvodu bol krajský súd nútený prvostupňové rozhodnutie zrušiť vo výroku o určení výživného, vo výroku o nedoplatku na výživnom a vo výroku o trovách konania a vec vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom dôjde k odstráneniu vytknutých pochybení v nadväznosti na vyššie formulovaný právny názor odvolacieho súdu a k zhodnoteniu všetkých zistených skutočností, pričom výsledné úvahy

súdu sa v celej komplexnosti prejaví v novom rozhodnutí o vo veci samej. Pri rozhodovaní súd prihliadne na to, že aktuálne už odporca pracuje a poberá mesačnú mzdu.

Pokiaľ ide o výrok rozsudku, ktorým bolo konanie čiastočne zastavené, tento krajský súd potvrdil ako vecne správny. Predmetom podaného návrhu na začatie konania bolo zvýšenie výživného na sumu 250,- Eur mesačne od podania návrhu (26.10.2011). Na pojednávaní dňa 6.5.2013 vzal navrhovateľ čiastočne návrh späť, keďže sa vyjadril, že požaduje určenie výživného v sume 150,- Eur mesačne od 1.10.2011. Súd následne prejednal a rozhodol o takto upravenom návrhu (sčasti mu vyhovel, sčasti zamietol) a vo zvyšnej časti správne konanie zastavil. Výrok o čiastočnom zastavení konania v žiadnom prípade neodporuje výroku rozhodnutia o určení výživného.

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.